

BOGNYT

Redigeret af STEEN HILDEBRANDT,
professor ved Handelshøjskolen i Århus

Videnregnskaber – ny retningslinje og analyseanvisning

AF STEEN
HILDEBRANDT
professor

Stille og roligt finder der en meget interessant udvikling sted inden for regnskabspraksis i Danmark. Flere og flere virksomheder arbejder med supplerende måder af aflægge regnskaber på. De kalder det videnregnskaber, holistiske regnskaber, etiske og sociale regnskaber og andet.

Der er tale om forskellige slags regnskaber med forskelligt indhold, men baggrunden er den samme: Det traditionelle økonomiske eller finansielle regnskab er utilstrækkeligt med henblik på en række ledelsesformål, men det er nødvendigt af en lang række årsager. Allerede her hopper kæden ofte af. Ofte er man ikke færdig med at udtale ordet – videnregnskab – før kritikerne begynder en argumentation for, ...at økonomien er det vigtigste, ...at man må have et økonomisk regnskab, ...at det er tilstrækkeligt, og at alt det andet er bare tomme ord og luft osv.

Men undskyld: Kunne man ikke avancere til et punkt, hvor man kunne se to ting på samme tid, nemlig både et såkaldt traditionelt økonomisk eller finansielt regnskab, med alle de styrker og svagheder, som det har, OG en anden rapport, som indeholder noget andet, som også er karakteriseret ved styrker og svagheder? Dette andet kan man så efter temperament

kalde rapport, beretning, regnskab eller for den sags skyld noget helt fjerde; det er ikke det afgørende. Det afgørende er en erkendelse af, at som beretning, som opgørelse, som regnskab, kan det økonomiske eller finansielle regnskab, sådan som vi kender det, ikke stå alene. Slet ikke!

Historien burde tale sit eget og meget tydelige sprog om, hvad økonomiske regnskaber kan og ikke kan. Om hvor meget, ikke ord og luft i sædvanlig forstand, men hvor meget slør, som selv det mest præcise tal og regnskab kan indeholde.

Guideline

Vi må videre med at tilvejebringe stadig mere omfattende og brugbare opgørelser over, hvor en virksomhed er, hvad der karakteriserer den, hvilke ledelsesudfordringer og -spørgsmål, den står over for, osv. Og det er, hvad et videnregnskab gør.

»Videnregnskaber – den nye guideline« er netop udsendt af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Denne nye guideline for videnregnskaber er en revideret udgave af en tilsvarende guideline fra 2000. Både den gamle og den nye guideline er resultatet af et omfattende samarbejde mellem forskere, virksomheder, brancheorganisationer, konsulenter og embedsmænd – koordineret af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Det oplyses i den nye guideline, at fra 2001 har brancheorganisationer sammen med ca. 100 forskellige virksomheder og offentlige organisationer testet den oprindelige guideline. En forskerstab under ledelse af professor Jan Mouritsen fra Handelshøjskolen i København har samlet og bearbejdet alle de praktiske erfaringer fra de mange projekter.

Økonomiske regnskaber ved man, hvad er. Men i dagens samfund er det nødvendigt at tilvejebringe stadig mere omfattende og brugbare opgørelser over, hvor en virksomhed er, hvad der karakteriserer den, hvilke ledelsesudfordringer og -spørgsmål, den står over for. Det er lige præcis det, som videnregnskabet gør.

»Erfaringerne viser«, siger man, »at den første guideline for videnregnskaber fungerer godt. Den nye guideline benytter derfor samme grund-

struktur, men er udvidet med nye elementer og er på især to områder forbedret betydeligt. For det første bygger den på et langt større erfaringsgrundlag, og det gør de enkelte anvisninger og anbefalinger langt mere konkrete, præcise og bedre underbyggede.

For det andet er den nu skrevet, så den bedre tager højde for en række af de særlige forhold, der gælder

for nogle virksomheder og organisationer.

Er man optaget af det sproglige og af at sammenligne videnregnskaber med nogle af de andre regnskabstyper og ledelsesmodeller, der findes, så indeholder den nye publikation i appendiks kortfattede sammenligninger med bl.a. Balanced Scorecard, Business Excellence modellen, Stakeholder regnskaber og Grønne eller sociale regnskaber.

På de første tekstsider i den nye guideline sætter man kort og ret præcist en række begreber på plads. Man forklarer, hvad et regnskab er. Det er noget med at holde øje med indsatser og resultater og forklare, om virksomheden udvikler sine ressourcer i den rigtige retning. Man forklarer, hvad viden og hvad et videnregnskab er. Et videnregnskab identificerer virksomhedens strategi for videnledelse, dvs. dens mål, indsatser og resultater mht. at sammensætte, anvende og udvikle sine videnressourcer. Og det kommunikerer denne strategi til virksomheden og dens omverden. Et videnregnskab har et internt og et eksternt formål. Viden handler om information, tænkning og indsigt. Viden kan være personlig, men kan også have at gøre med bøger, IT-systemer mm. Når man kobler viden og ledelse sammen, så bevæger man sig ind på det felt, at man kan have formål med viden. Typisk i denne sammenhæng, at man vil bruge viden til at forbedre virksomhedens interne processer og dens ydelser, og dermed gøre virksomheden stærkere og bedre til at skabe vækst og kvalitet.

Sådan gør man

Guidelinen er opbygget af fire dele: Videnregnskabet elementer, Sådan laver man et videnregnskab, Det eksterne videnregnskab og Arbejdsprocessen. Hver del er opbygget af kapitler, og det hele virker meget gennemarbejdet, overskueligt og konkret.

Der er fire elementer i videnregnskabet, som sammen er udtryk for virksomhedens videnledelse. Elementerne

knytter brugerne af virksomhedens ydelse sammen med virksomhedens behov for videnressourcer. Det første element kalder man virksomhedens videnfortælling, og allerede her står den første finansielle fundamentalist af. Men det drejer sig i virkeligheden om det allervigtigste, nemlig: Hvad er det for en brugsverdi, som denne virksomhed vil skabe for sine kunder eller brugere. Og det må da siges at være ret vigtigt, for det er herfra, alle de løbende indtægter til virksomheden skal komme. Det andet element er ledelsesudfordringer, og de to sidste er indsatser og indikatorer.

Set lidt fra oven er denne guideline og dens forgænger og alt det, der foregår omkring videnregnskabsprojektet, et led i eller et udtryk for et paradigmeskift, som i disse år finder sted i dansk ledelse og inden for ledelse i en række andre lande. Det giver sig udslag i ændrede former for regnskaber og regnskabspraksis, og på sigt vil meget af dette smelte sammen til noget nyt og mere omfattende, både når det drejer sig om regnskaber (eller hvad vi vil komme til at kalde det) og ændrede ledelsesopfattelser og ledelsesmodeller. Sammen med guidelinen udgives der en lille særskilt publikation, der hedder: At analysere et videnregnskab.

www.steenhildebrandt.dk

Videnregnskaber –
den nye guideline.
Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling.
73 sider. Gratis.
Bestilling: sp@itst.dk
Tlf. 33379228.
Kan downloades fra:
www.videnskabsministeriet.dk
ISBN 8791258332.
At analysere et videnregnskab.
ISBN 8791258369.
Ellers gælder det samme
som for Videnregnskaber
nævnt lige ovenfor.

Bøger til anmeldelse sendes til:
Steen Hildebrandt, Handelshøjskolen i Århus, Haslegårdsvej 10, 8210 Århus V.

Executive Outplacement

baseret på tillid, viden og erfaring

17 års erfaring i
genplacering,
outplacement og
coaching på alle
niveauer.

Få et uforpligtende
møde med partnerne
Bent Andersen
eller
Jens Balling

Institut for Karriereudvikling
Lyngbyvej 217, 2900 Hellerup, Tlf. 39622526, www.iku.dk

Vi tager det meget personligt